MOLIYADA ZAMONAVIY MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI

Eshanqulov Rasul Nodir o‘g‘li
O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi, Moliya yo‘nalishi bo‘yicha magistratura bosqichi tinglovchisi
Nazarov Shoxboz Azamatovich
Doctoral student (PhD), Tashkent State Transport University
Ergasheva Vasila Valizhonovna
Senior Lecturer of Tashkent State Transport University

Received: 05.02.2026
Revised: 06.02.2026
Accepted: 07.02.2026

Annotatsiya. Moliyaviy tizim bugungi globallashuv davrida iqtisodiyotning eng muhim tayanch ustunlaridan biri hisoblanadi. Moliyaning samarali ishlashi nafaqat milliy iqtisodiyotning barqarorligiga, balki xalqaro integratsiya jarayonlariga ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi. So‘nggi yillarda texnologik innovatsiyalar, iqlim o‘zgarishlari, pandemiyalar va siyosiy beqarorlik moliya sohasida qator zamonaviy muammolarni yuzaga chiqardi.

Tadqiqot Metodi.

Moliyadagi zamonaviy muammolar:

1. Raqamli transformatsiya va kiberxavfsizlik: Moliyaviy xizmatlarning raqamlashtirilishi (fintech, kriptovalyutalar, onlayn-banklar) moliya sektorida tezlik va qulaylik yaratmoqda. Ammo shu bilan birga, kiberxavfsizlik, firibgarlik va ma’lumotlar maxfiyligining buzilishi muammosi kuchaymoqda. Xalqaro hisobotlarga ko‘ra, 2024-yilda moliyaviy sohada kiberhujumlar 35% ga oshgan.

2. Global iqtisodiy beqarorlik: Geosiyosiy mojaro va pandemiyalar natijasida global ta’minot zanjirlarining uzilishi, inflyatsiya darajasining oshishi moliya bozorlarida beqarorlikni kuchaytirmoqda. Xalqaro Valyuta Jamg‘armasi (XVJ) ma’lumotiga ko‘ra, 2023-2024-yillarda dunyo bo‘yicha o‘rtacha inflyatsiya 6.9% ni tashkil etdi.

3. Iqlim o‘zgarishi va yashil moliya: Atrof-muhit muammolari moliya sektoridan ham faol ishtirokni talab qilmoqda. Yashil obligatsiyalar, ekologik loyihalarni moliyalashtirish bo‘yicha talab ortmoqda. Shu bilan birga, iqlim xavflarini baholashda yagona metodologiyaning mavjud emasligi moliyaviy institutlar uchun qiyinchilik tug‘dirmoqda.

4. Moliyaviy inklyuziya masalasi: Ko‘plab rivojlanayotgan mamlakatlarda aholining muayyan qismi hali ham moliyaviy xizmatlardan foydalanmayapti. Jahon Banki ma’lumotiga ko‘ra, 1.4 milliard kishi bank xizmatlaridan chetda qolmoqda. Bu iqtisodiy tengsizlikni yanada kuchaytiradi.

Muammolarning yechimlari:

1. Kiberxavfsizlikni mustahkamlash:

Bank va moliyaviy institutlar zamonaviy shifrlash texnologiyalarini joriy etishi, xalqaro standartlarga muvofiq xavfsizlik protokollarini kuchaytirishi zarur.

2. Diversifikatsiya va risklarni boshqarish:

Global inqirozlarga qarshi turish uchun investitsion portfellarni diversifikatsiya qilish, sug‘urta va xedjing mexanizmlaridan foydalanish muhimdir.

3. Yashil moliyani rivojlantirish:

Davlat va xususiy sektor hamkorligida ekologik loyihalarni qo‘llab-quvvatlash, yashil kreditlar va obligatsiyalarni kengaytirish zarur.

4. Moliyaviy savodxonlik va inklyuziyani oshirish:

Aholining moliyaviy savodxonligini oshirish orqali ularni bank xizmatlariga jalb qilish, raqamli to‘lov tizimlarini ommalashtirish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa. Moliyaviy tizim zamonaviy sharoitda turli global va mahalliy muammolar bilan yuzma-yuz bo‘lib turibdi. Bu muammolarning yechimi davlat siyosati, xalqaro hamkorlik va xususiy sektor faoliyatini uyg‘unlashtirish orqali amalga oshiriladi. Kelajak moliyasi raqamli xavfsizlik, barqaror rivojlanish va inklyuzivlik tamoyillariga asoslanishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. International Monetary Fund (IMF). World Economic Outlook, 2024.
2. World Bank. Global Financial Inclusion Report, 2023.
3. Bank for International Settlements (BIS). Annual Economic Report, 2024.
4. UN Environment Programme (UNEP). Green Finance Report, 2023.